

Aanbevelingen identiteit van de nieuwe school in Baarle-Nassau

werkgroep identiteit &
VOS/ABB (Tamar Kopmels)

v o s) a b b

Inhoud

1	Inleiding: opdracht en werkwijze	3
1.1	De opdracht	3
1.2	Uitgangspunten	3
1.3	Werkwijze	4
2	WHY: 10 doelen van het onderwijs	4
2.1	10 doelen van ons onderwijs: ik als individu	5
2.2	10 doelen van ons onderwijs: ik en de anderen.....	5
2.3	10 Doelen van ons onderwijs: ik en de wereld	5
3	HOW: Vier aanbevelingen voor de nieuwe Samenwerkingsschool	6
3.1	Informatie ophalen bij alle stakeholders.....	6
3.2	Van informatie en interpretatie naar aanbevelingen	6
3.3	Sfeer waar iedereen in het dorp zich thuis kan voelen (1).....	7
3.4	Brede identiteitsontwikkeling, sociale verbondenheid en respect (2)	7
3.4.1	Wat betekent dit concreet?	7
3.5	Tradities in de cultuur van Baarle Nassau (3).....	7
3.5.1	Wat betekent dit concreet?	8
3.6	Vorbereiding op een diverse en duurzame wereld en eigen keuzes maken (4).....	8
3.6.1	Wat betekent dit concreet?	8
3.7	Tot slot: Het katholieke geloof in de Samenwerkingsschool	9
4	Draagvlak bij team en ouders & vervolg	9
4.1	Draagvlak bij stakeholders	9
4.2	Vervolg uitwerking en borging	9

1 Inleiding: opdracht en werkwijze

Dit document is een uitgebreide versie van de aanbevelingen op het terrein van identiteit, ten behoeve van de FER voor de voorgenomen fusie van de basisscholen Regenboog en Akkerwinde in Baarle-Nassau. Dit document dient als basis voor het nieuwe team met betrekking tot de inhoud en vormgeving van identiteit in de nieuwe school. Tot slot kan dit document door de identiteitscommissie van de nieuwe school als maatstaf worden gehanteerd om de borging van identiteit te monitoren.

Dit document is het eindresultaat van het proces dat doorlopen is met de werkgroep identiteit, bestaande uit ouders, leerkrachten en directie van de beide scholen.

Zie voor de omschrijving van de gehanteerde begrippen, de begrippenlijst in de bijlage

Werkgroep identiteit:

Anniek Snels	ouder van De Regenboog
Jessica Alblas	ouder van De Regenboog
Ingrid van Mourik	ouder van De Regenboog
Sandra Wouters	ouder van De Akkerwinde
Esther Snoek	ouder van de Akkerwinde
Dwayne Schreiner	ouder van de Akkerwinde
Anouk Lubberdink	leerkracht van De Regenboog
Ellie Adams	leerkracht van De Regenboog
Eline Bezem	leerkracht van De Akkerwinde
Nancy Vermetten	leerkracht van De Akkerwinde
Ingrid van Ginneken	directeur beide scholen

1.1 De opdracht

De werkgroep kreeg van de besturen van Opmaat en Het Groene lint de opdracht om uitgangspunten en aanbevelingen te formuleren voor:

- De basis voor gedeelde waarden en missie/visie van de nieuwe school
- De vormgeving van identiteitsonderwijs
- De invulling van (religieuze en maatschappelijke) feesten en vieringen
- De borging van de aandacht voor identiteit

1.2 Uitgangspunten

Er is gewerkt vanuit de volgende uitgangspunten:

- *Denominatie is niet hetzelfde als identiteit*

De fusieverkenning betreft twee scholen met een katholieke denominatie en een openbaar karakter. In het identiteitstraject is gewerkt vanuit een brede opvatting van identiteit. Hierbij staat niet de vraag centraal: hoe komen de oorspronkelijke denominatie en het karakter in de nieuwe school naar voren, maar de vragen:

- Wat willen wij kinderen meegeven, vanuit welke 'kijk op het leven'?
- Wat is de *inhoudelijke* identiteit van de nieuwe school?

- *Rol van de leden van de werkgroep en van het team*

- Leden van de werkgroep nemen deel aan de werkzaamheden en besluitvorming van de werkgroep zonder last of ruggespraak; zij zijn geen persoonlijke verantwoording schuldig aan hun achterban.
- Ieder lid telt gelijkwaardig mee bij de menings- en besluitvorming binnen de werkgroep.
- De werkgroep formuleert, doelen, uitgangspunten en aanbevelingen ten behoeve van het team van de nieuwe school. Dat betreft de 'why' en delen van de 'how'. Het nieuwe team maakt uiteindelijk de keuzes over 'what'.

1.3 Werkwijze

- *Inhoudelijk*

In de werkgroep is gewerkt vanuit de 'Golden circle' van Sinek. Dit organisatiemodel veronderstelt dat bij elke verandering en vernieuwing het belangrijk is dat er een gezamenlijke visie is op *waarom* en *waartoe* we dingen in een organisatie doen. Uit deze zogenaamde 'Why' worden een visie op de aanpak, de 'How', en een concreet plan voor het primaire proces, de 'What' afgeleid.

- *Praktisch*

- Er zijn drie live en één online bijeenkomsten met de werkgroep geweest in de periode januari – mei 2020.
- Er is één online en één live bijeenkomst geweest met het team
- Er is een ouderenquête uitgezet en een live ouderavond geweest op 9 juni.

2 WHY: 10 doelen van het onderwijs

We zijn gestart met de vragen:

- Waarom en waartoe, met welke doelen volgen kinderen onderwijs op de nieuwe school?
- Welke kennis, vaardigheden en houding willen wij bij onze leerlingen zien als zij in groep 8 de school verlaten?
- Waarin onderscheiden wij als school? Wat proberen wij waar te maken?
- Welke doelen streven we na in de nieuwe school?

Op basis van de verkenning hiervan met de werkgroep, de ouderenquête en de teambijeenkomst zijn 10 doelen voor het onderwijs vastgesteld.

Deze doelen betreffen met name doelen op het gebied van *socialisatie* en *subjectificatie* (Biesta).

Doelen op het terrein van *kwalificatie* van het onderwijs moeten, voor zover deze niet van overheidswege vastliggen, aansluiten bij deze doelen.

Deze doelen zijn geclusterd in drie terreinen/niveaus:

- ik als individu
- ik en de anderen
- ik en de wereld

Ze zijn zoveel mogelijk geformuleerd als eindniveau van leerlingen van groep 8.

2.1 10 doelen van ons onderwijs: ik als individu

- 1) Leerlingen hebben plezier in leren en leven. Ze groeien gelukkig op en hebben een fijne tijd op school.
- (2) Leerlingen ontwikkelen hun (creatieve) talenten en zelfstandigheid, zijn leergierig en gaan uitdagingen aan.
- (3) Leerlingen zijn veilig geworteld én leren hun eigen mening te vormen en hun eigen pad te bewandelen. Ze ontwikkelen hun eigen identiteit en komen tot bloei.
- *De school biedt alle kinderen de kans om, ongeacht hun bagage en mogelijkheden, te zorgen dat zoveel mogelijk 'eruit komt wat erin zit'.*

2.2 10 doelen van ons onderwijs: ik en de anderen

- (4) Leerlingen leren dat ze onderdeel zijn van een groep en ontwikkelen sociale vaardigheden
- (5) Leerlingen –groot en klein- helpen elkaar, vertrouwen (op) elkaar en kunnen goed samenwerken.
- (6) Leerlingen nemen verantwoordelijkheid voor hun aandeel in de groep en in het grote geheel
- *De school is een veilige omgeving om te oefenen met omgaan met verschillen, het ontwikkelen van respect voor anderen en het krijgen en dragen van vertrouwen en verantwoordelijkheid.*

2.3 10 Doelen van ons onderwijs: ik en de wereld

- (7) Leerlingen hebben een open en onderzoekende blik en kunnen dingen van meerdere kanten bekijken.
- (8) Leerlingen zijn nieuwsgierig naar de wereld en goed voorbereid om daarin hun eigen weg te vinden.
- (9) Leerlingen zijn enerzijds weerbaar en komen voor zichzelf op in de wereld, en tegelijkertijd hebben ze respect voor anderen met een andere levensvisie.
- (10) Leerlingen nemen verantwoordelijkheid voor zijn omgeving, natuur en milieu.
- *De school is de plek waar kinderen worden voorbereid op samenleven in een diverse, duurzame samenleving, die de omgeving bij het onderwijs betreft zodat kinderen hier oog voor hebben en verantwoordelijkheid voor nemen.*

3 HOW: Vier aanbevelingen voor de nieuwe Samenwerkingschool ...

3.1 Informatie ophalen bij alle stakeholders

Er is op verschillende manieren informatie opgehaald over wensen, beelden en verwachtingen met betrekking tot de nieuwe school.

- er is een bijeenkomst geweest met het team
- er is een ouderenquête afgenomen met een hele hoge respons
- de opbrengsten van deze ouderenquête zijn geanalyseerd en geïnterpreteerd door de werkgroep.

Deze informatie betrof vijf aandachtsgebieden:

1. Levensbeschouwelijk onderwijs in de nieuwe school
2. Visie op persoonsvorming en socialisatie
3. Identiteit in relatie tot je pedagogisch handelen
4. Vieringen & feesten
5. Denominatie

Voor de samenvatting van de opbrengst van de ouderenquête en de uitgebreide omschrijving van deze vijf aandachtsgebieden, zie bijlage [XX].

3.2 Van informatie en interpretatie naar aanbevelingen

Naar aanleiding van deze informatie is een voorstel gedaan voor vier aanbevelingen voor de identiteit van de nieuwe school. Tot slot is door de werkgroep gekeken of deze aanbevelingen alle opbrengsten voldoende weerspiegelden en aansloten bij de bovengenoemde doelen. Op basis daarvan zijn de aanbevelingen aangescherpt. Hieruit is het volgende beeld met bijbehorende aanbevelingen voortgekomen:

Een samenwerkingschool

-die een sfeer uitstraalt waar iedereen in het dorp zich thuis kan voelen (1)
-met aandacht voor brede identiteitsontwikkeling van kinderen, sociale verbondenheid en respect voor elkaar (2)
-waarin de tradities en feesten van Baarle Nassau samen beleefd worden én kinderen leren waar deze tradities mee verbonden zijn en vandaan komen (3)
- ...die kinderen voorbereidt op een diverse en duurzame wereld, waarin ze hun eigen keuzes mogen maken (4)

3.3 Sfeer waar iedereen in het dorp zich thuis kan voelen (1)

- Sfeer en sociale verbondenheid (vriendjes) zijn een belangrijke overweging bij schoolkeuze
- Er is veel overeenstemming over de doelen van onderwijs
- Er is over en weer wat 'koud watervrees'. Elkaar beter leren kennen en ontdekken waarin je overeenkomt en verschilt is belangrijk
- 'Respect' wordt door heel veel betrokkenen (ouders en leerkrachten) belangrijk gevonden, maar moet nog wel 'geladen' worden

3.4 Brede identiteitsontwikkeling, sociale verbondenheid en respect (2)

- levensbeschouwing met een kleine letter staat voorop*.
- Alle ouders en leerkrachten vinden dit belangrijk
- Bij de levensbeschouwelijke identiteitsontwikkeling van kinderen neemt de school/leerkracht geen 'voorkeurspositie' in.

3.4.1 Wat betekent dit concreet?

- Aandacht voor de eigen levensvragen van kinderen moet een duidelijke plek krijgen in het onderwijs
- Vorming van de eigen levensbeschouwing (kleine letter) verbinden met de kennismaking met Levensbeschouwing (hoofdletter).
- Respect voor/omgaan met 'verschillen' in de wereld, begint in de klas en op school
- Identiteitsontwikkeling en sociaal-emotionele ontwikkeling dus met elkaar verbinden

3.5 Tradities in de cultuur van Baarle Nassau (3)

- De katholieke wortels van een deel van de ouders en leerkrachten komen vrijwel alleen naar voren in de vieringen en feesten: Kerstmis, Pasen en Carnaval

- Deze feesten zijn een onderdeel van de dorpstraditie. Ze hebben een sterke culturele waarde, en nauwelijks een religieuze waarde.
- De school is een plek waar we samen de tradities van het dorp in ere houden: we vieren ze omdat ze waardevol zijn en betekenis hebben (niet alleen omdat 'we het altijd al zo doen')

3.5.1 Wat betekent dit concreet?

- De katholieke wortels krijgen een plek binnen de feesten, aangevuld met feesten uit andere Levensbeschouwingen
- Kinderen *beleven* op school de feesten en maken de *sfeer* en het *gevoel* dat er bij hoort mee.
- Ze leren niet alleen de *vormen* kennen, maar ook de *inhoud*, *herkomst* en *achtergrond* van de viering.
- De kinderen leren, passend bij hun leeftijd, ook dat de wereld groter is en dat er ook andere tradities en religies zijn die waardevol kunnen zijn.
- Het woord 'tradities' betekent niet dat het eeuwig vastliggende rituelen zijn, maar levende praktijken.
- Bij de vormgeving van tradities en vieringen ervan moet je je steeds afvragen:
 - Wat vieren we en waarom?
 - Wat draagt het bij aan de ontwikkeling van kinderen?
 - Wat drukken we ermee uit?
- Er moeten (ieder jaar) onderbouwde keuzes gemaakt worden

3.6 Voorbereiding op een diverse en duurzame wereld en eigen keuzes maken (4)

- Kinderen maken kennis met de wereld buiten Baarle Nassau
- Ze oefenen met 'respect' omdat we de wereld de klas in halen en zo hun horizon verruimen
- Kinderen maken kennis met belangrijke Levensbeschouwingen in de Nederlandse samenleving en in de wereld.
- Niet vanuit geloofsoverdracht maar om kinderen te begeleiden bij het uiteindelijk maken van hun eigen keuzes.

3.6.1 Wat betekent dit concreet?

- Alle grote Levensbeschouwingen moeten op school aan bod komen
- Doel daarvan is kennismaking én horizonverruiming. Raakt dus aan eigen identiteitsontwikkeling.
- Dus ook ruimte voor eigen betekenisgeving van kinderen
- Niet vanuit geloofsoverdracht, maar om kinderen te begeleiden bij het uiteindelijk maken van hun eigen keuzes.

3.7 Tot slot: Het katholieke geloof in de Samenwerkingschool

- De katholieke *traditie* krijgt een plek in enkele feesten en vieringen
- Het katholieke *geloof* wordt gelijkwaardig met de andere Levensbeschouwingen behandeld in de lesstof
- Ouders die behoefte hebben aan begeleiding bij de katholieke geloofsoverdracht (zoals communievoorbereiding) kunnen door school worden doorverwezen:
 - door contact met de parochie
 - naar de mogelijkheid voor katholiek godsdienstonderwijs (GVO) via school

4 Draagvlak bij team en ouders & vervolg

4.1 Draagvlak bij stakeholders

Deze 10 doelen en vier aanbevelingen zijn op 2 en 9 juni gepresenteerd aan respectievelijk het team en de ouders. Bij het team is gepeild of men zich kon vinden in het gepresenteerde verhaal:

De ruim 25 aanwezige ouders op de ouderavond op 9 juni konden zich vinden in de nieuwe identiteit en herkenden wat zij hadden meegegeven in de ouderenquête hier goed in terug.

4.2 Vervolg uitwerking en borging

Bovenstaande doelen en aanbevelingen dienen als kader /onderlegger voor:

- De kernwaarden
- De uitwerking van o.a. identiteitsonderwijs en maken van plan voor vieringen

In het nieuwe schooljaar tijd zal er tijd moeten worden vrijgemaakt voor uitwerking van de verschillende onderdelen in groepen, eventueel met ondersteuning vanuit VOS/ABB.

In de nieuwe school zal een identiteitscommissie moeten worden ingesteld die zorgdraagt voor de borging van de samenwerkingsidentiteit. De kaders in dit document dient om de identiteit van de samenwerkingschool te monitoren: Doen we het nog zoals is afgesproken?

Het wordt aanbevolen deze commissie zoveel mogelijk een voortzetting te laten zijn van (een selectie van) de huidige werkgroep, vanwege de continuïteit. Voor de eerste drie jaar is het daarbij wenselijk dat ouders en leerkrachten van de twee huidige scholen in evenwicht vertegenwoordigd zijn. Daarna kan de werkgroep identiteit beslissen om lossers om te gaan met de achtergrond/denominatie van de leden.